

Department of History
Bachelor of Arts (B.A.) - V Semester Examination
HISTORY
(Modern World : 1789 - 1920)

दीर्घोत्तरी प्रश्न संच

- १) फ्रेंच राज्यक्रांतीच्या कारणांची सविस्तर चर्चा करा.
- २) फ्रेंच राज्यक्रांतीच्या परिणामाविषयी माहिती लिहा.
- ३) फ्रेंच क्रांतीमधील नेपोलियनचे योगदान स्पष्ट करा.
- ४) साम्राज्यवादाच्या कारणांचा सविस्तर आढावा घ्या.
- ५) साम्राज्यवादाच्या परिणामांची चर्चा करा.
- ६) 'व्यापारवाद व वाणिज्य क्रांतीतून युरोपियन वसाहतवादाचा प्रारंभ झाला' स्पष्ट करा.
- ७) आफ्रिकेतील युरोपियन साम्राज्यवादाचा आढावा घ्या.
- ८) युरोपियन साम्राज्यवादाचे परिणाम विशद करा.
- ९) इजिप्तवर इंग्लंडचे नियंत्रण कसे प्रस्थापित झाले ?
- १०) चीन - जपान युद्धाची सविस्तर कारणमिमांसा करा.
- ११) कोरियाचा प्रश्न चीन-जपान युद्धास कारणीभूत होता काय ? स्पष्ट करा.
- १२) १८९४ - १८९५ च्या चीन-जपान युद्धाचे टिकात्मक मूल्यांकन करा.
- १३) रशिया - जपान युद्धाची सविस्तर कारणमिमांसा लिहा.
- १४) रशिया - जपान युद्धाबद्दल माहिती देऊन (१९०४-०५) त्याचे परिणाम स्पष्ट करा.
- १५) रशिया - जपान युद्धात रशियाचा का पराभव झाला व त्याचे रशियावर काय परिणाम झाले ? याबाबत वृत्तात लिहा.
- १६) रूसो - जपान युद्धाची कारणे आणि परिणामाचा सविस्तर आढावा घ्या.
- १७) चीनच्या राज्यक्रांतीचा (१९१९) सविस्तर आढावा घ्या.
- १८) चीनच्या राज्यक्रांतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- १९) १९११ च्या क्रांतीपूर्व चीनची स्थिती सांगून तेथे जागृती कशी निर्माण झाली ते स्पष्ट करा.
- २०) चीनमधील १९११ च्या क्रांतीचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.
- २१) बर्लिन परिषदेचे (१८७८) मूल्यमापन करा.

- २२) तरुण तुर्क क्रांतीवर सविस्तर निबंध लिहा.
- २३) बाल्कन युद्धाची माहिती सांगून परिणामाचा आढावा घ्या.
- २४) पूर्वकडील प्रश्न महायुद्धास कशा प्रकारे कारणीभूत ठरले ? स्पष्ट करा.
- २५) पहिल्या महायुद्धास लष्करवाद साम्राज्यवाद आणि राष्ट्रवाद कारणीभूत ठरला स्पष्ट करा.
- २६) जर्मन सम्राट विलियम दुसऱ्याचे परराष्ट्रधोरण महायुद्धास कारणीभूत होते स्पष्ट करा.
- २७) पहिल्या महायुद्धाच्या कारणांचा आणि परिणामाचा आढावा घ्या.
- २८) पहिल्या महायुद्धातील जर्मनीची भूमिका स्पष्ट करून जर्मनीच्या पराभवाची कारणे सांगा.
- २९) पॅरिस शांतता परिषदेच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.
- ३०) व्हर्सायच्या तहाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- ३१) "व्हर्सायच्या तहातच द्वितीय महायुद्धाची बीजे आढळतात" हे विधान स्पष्ट करा.
- ३२) व्हर्सायच्या तहाची कलमे सांगून त्यांचे परिणाम लिहा.
- ३३) राष्ट्रसंघाच्या उदयाची पार्श्वभूमी व उद्दिष्टे लिहा.
- ३४) राष्ट्रसंघाच्या महत्त्वाच्या विभागांची माहिती द्या.
- ३५) राष्ट्रसंघाच्या आमसभा व समितीचे कार्य स्पष्ट करा.
- ३६) राष्ट्रसंघाच्या असफलतेच्या कारणांचे स्पष्टीकरण द्या.
- ३७) राष्ट्रसंघाच्या कार्याची मूल्यमापन करा.
- ३८) निःशस्त्रीकरणाच्या प्रयत्नात राष्ट्रसंघाला अपयश का आले ?
- ३९) रशियन राज्यक्रांतीची कारणे मिमांसा करा.
- ४०) बोल्शेविक क्रांतीची कारणे आणि परिणामाचा आढावा घ्या.
- ४१) झारशाहीला हटविण्यासाठी कोणती परिस्थिती कारणीभूत होती स्पष्ट करा.
- ४२) रशियन राज्यक्रांतीचे थोडक्यात महत्त्व लिहा.

Department of History
Bachelor of Arts (B.A.) - V Semester Examination
HISTORY
(Modern World : 1789 - 1920)

लघुत्तरी प्रश्न संघ

- १) क्रांतीपूर्व फ्रान्समधील प्रशासनव्यवस्थेसंबंधी माहिती लिहा.
- २) पॉटेस्व्यूवर टिपण लिहा.
- ३) रूसोचा 'सामाजिक करार सिद्धांत' समजावून सांगा.
- ४) रूसोचे 'जनतेच्या सार्वभौमत्वाचे तत्त्व' समजावून सांगा.
- ५) 'टेनिस कोर्ट शपथ' ह्या घटनेबाबत लिहा.
- ६) फ्रेंच क्रांतीतील 'मानवी हक्कांचा जाहीरनामा' स्पष्ट करून त्याचे परिणाम लिहा.
- ७) अफुव्या युद्धांची माहिती लिहा.
- ८) नानकिंगच्या तहाचे (१८४२) महत्त्व स्पष्ट करा.
- ९) चीनमधील तायपिंग बंडाबाबत लिहा.
- १०) युरोपियन वसाहतवादाचे आध्यावर काय परिणाम झाले ?
- ११) सुवेज कालवावर टिपण लिहा.
- १२) सुदानची समस्या
- १३) चीन - जपान युद्धाची (१८९४-१८९५) कारणे लिहा.
- १४) जपान व चीन युद्धातील (१८९४-१८९५) चीनच्या पराभवची कारणे द्या.
- १५) चीन-जपान युद्धाचे (१८९४-१८९५) परिणाम सांगा.
- १६) शिमोनोसेकीचा तह (१८९५)
- १७) पोर्टमाऊथच्या तहाबद्दल (१९०५) माहिती द्या.
- १८) रशिया-जपान युद्धातील (१९०४-०५) जपानच्या विजयाची कारणे सांगा.
- १९) रशिया-जपान युद्धाचे (१९०४-०५) परिणाम लिहा.
- २०) डॉ. सन्-यत-सेनच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करा.
- २१) युयान-शी-काई पूर्णतः यशस्वी का झाला नाही ?
- २२) बर्लिन तहाचे (१८७८) महत्त्व स्पष्ट करा.
- २३) बर्लिन परिषदेचे परिणाम विशद करा.

- २४) बाल्कन युद्धांचे परिणाम सांगा.
- २५) बाल्कन प्रश्नातून पहिले महायुद्ध उद्भवले, स्पष्ट करा.
- २६) पहिल्या महायुद्धाला राष्ट्रवाद कसा कारणीभूत ठरला ?
- २७) पहिल्या महायुद्धाचे तात्कालिक कारण सांगा ?
- २८) जागतिक संघटनेच्या अभावामुळे पहिले महायुद्ध उद्भवले, असे म्हणता येईल काय ?
- २९) व्हर्सायच्या तहाची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
- ३०) व्हर्सायच्या तहानुसार जर्मनीची झालेली प्रादेशिक वाटणी लिहा.
- ३१) व्हर्सायच्या तहात जर्मनीची झालेली प्रादेशिक वाटणी लिहा.
- ३२) "व्हर्साय तहात जर्मनीला युद्धगुन्हेगारासारखे वागविले" स्पष्ट करा.
- ३३) व्हर्साय तह आणि द्वितीय महायुद्ध ह्यांचा संबंध स्पष्ट करा.
- ३४) राष्ट्रसंघाची उद्दिष्टे लिहा.
- ३५) राष्ट्रसंघाच्या आमसभेवर टिपण लिहा.
- ३६) राष्ट्रसंघाच्या समितीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ३७) 'राष्ट्रसंघाचे आंतरराष्ट्रीय न्यायालय, ह्या विषयावर टिपण लिहा.
- ३८) राष्ट्रसंघाचे मानवतावादी कार्य स्पष्ट करा.
- ३९) राष्ट्रसंघाचे अराजकीय क्षेत्रातील कार्य लिहा.
- ४०) राष्ट्रसंघाच्या अपयशाची दोन कारणे लिहा.
- ४१) राष्ट्रसंघाची आंतरराष्ट्रीय मजूर संघटना
- ४२) 'रक्तरंजित रविवार' स्पष्ट करा.
- ४३) १९१७ च्या बोल्शेविक क्रांतीची माहिती द्या.
- ४४) मेन्शेविक पक्षावर टिपण लिहा.
- ४५) क्रांतीपूर्व काळातील रशियाचे समाज जीवन कसे होते ?
- ४६) रशियाच्या लाल सैन्यावर टिपण लिहा.

Department of History
Bachelor of Arts (B.A.) - V Semester Examination
HISTORY
(Modern World : 1789 - 1920)

रिक्त्या जागा भरा.

- १) फ्रान्सचा ----- सम्राट 'नीच राज्य आहे' असे म्हणत होता ?
(१४ वा लुई, १५ वा लुई, १६ वा लुई)
- २) पॅरिसजवळ 'व्हर्साय' येथे राजवाडा बांधणारा फ्रेंच सम्राट ----- हा होय.
(१४ वा लुई, १५ वा लुई, १६ वा लुई)
- ३) फ्रेंच जनतेपासून धार्मिक कर ----- वसूल करित.
(धर्मगुरू, सम्राट, सरंजामदार)
- ४) 'सत्ताविभाजनाचा सिद्धांत' ----- यांनी प्रतिपादन केला.
(रूसो, मॉटेस्क्यू, लाफायत)
- ५) शंभर उदारपेक्षा एका सिंहाची सत्ता श्रेष्ठ असे म्हणणारा फ्रेंच विचारवंत ----- हा होता.
(व्हॉल्टेअर, रूसो, मॉटेस्क्यू)
- ६) 'सामाजिक करार सिद्धांत' मांडणारा ----- हा फ्रेंच तत्त्वज्ञानी होय.
(रूसो, व्हॉल्टेअर, मॉटेस्क्यू)
- ७) 'स्वातंत्र्य, समता व बंधुत्व' या तत्त्वाचा उद्घोष ----- यांनी केला.
(रूसो, व्हॉल्टेअर, मॉटेस्क्यू)
- ८) 'जन्मदात्या आईला चिरडणारे मूल' असे ----- यांच्या बाबतीत म्हटले जाते.
(नेपोलियन, रूसो, डान्टन)
- ९) नव्या जलमार्गाने भारतात येणारे पहिले युरोपियन ----- होते.
(पोर्तुगीज, डच, इंग्रज)
- १०) 'युरोपची आजारी व्यक्ती' असे ----- बाबत म्हटले जाई.
(तुर्कस्थान, इराक, अरबस्थान)
- ११) रोमन साम्राज्याची पूर्वेकडील राजधानी ----- होती.
(कॉन्स्टॅन्टिनोपल, अंकारा, बगदाद)

- १२) ----- प्रदेशाला 'मसाल्याची बेटे' म्हणत.
(इस्ट इंडिज बेटे, ब्रम्हदेश, सिलोन)
- १३) 'अज्ञान खंड किंवा काळा खंड' ----- प्रदेशाबाबत म्हटले गेले.
(आफ्रिका, आशिया, अमेरिका)
- १४) निग्रोंचा मूळ प्रदेश ----- आहे.
(आफ्रिका, ऑस्टेलिया, वेस्ट इंडिज बेटे)
- १५) आफ्रिकेत सर्वात जास्त प्रदेश ----- युरोपीयन राष्ट्राने बळकाविला.
(इंग्लंड, फ्रान्स, इटली)
- १६) इजिप्तमधील प्रसिद्ध नदी ----- आहे.
(नाईल, नायगर, कांगो)
- १७) जपानच्या हृदयावर रोखलेला खंजीर असे ----- बद्दल म्हटले गेले.
(कोरिया, चीन, रशिया)
- १८) चीन-जपान युद्ध ----- वर्षी सुरू झाले.
- १९) पॅसिफिक क्षेत्रात 'पिवळे अथवा पित संकट' ----- राष्ट्राबद्दल उद्देशून होते.
(जपान, चीन, रशिया)
- २०) अफुचे युद्ध ----- राष्ट्रांमध्ये झाले.
(इंग्लंड व चीन, जपान व चीन, रशिया व चीन)
- २१) जपान ----- प्रमुख बेटांचा प्रदेश आहे.
(चार, तीन, दोन)
- २२) रशिया व जपानमध्ये युद्धसमाप्तीसाठी ----- तह झाला.
(पोर्टस्माऊथचा तह, पॅकिंगचा तह, टोकियोचा तह)
- २३) उगवत्या सूर्याचा देश ----- म्हटले जाते.
(जपान, कोरिया, मांचुरिया)
- २४) तायपिंग बंड (१८५०-१८६४) देशात झाले.
(चीन, जपान, कोरिया)
- २५) दक्षिण चीनमधील नानकिंग येथे स्थापन झालेल्या चीनी प्रजासत्ताकाचे अध्यक्ष ----- होते.
(सत्-यत्-सेन, युआन-शी-काई, हुंग-चिऊ-चुआन)

- २६) संपूर्ण चीनच्या प्रजासत्ताकाचे अध्यक्षपद ----- यांच्या कडे सोपविण्यात आले.
(सत्-यत्-सेन, युआन-शी-काई, हुंग-चिऊ-चुआन)
- २७) प्राचीन काळात ----- देश युरोपच्या संस्कृतीचा ठेवा होता.
(ग्रीस, स्वीडन, रशिया)
- २८) सॅन स्टीफॅनोचा तह ----- या दोन देशांमध्ये झाला.
(रशिया व तुर्कस्थान, ग्रीस व तुर्कस्थान, इंग्लंड व तुर्कस्थान)
- २९) बर्लिन परिषदेच्या अध्यक्षचे नाव ----- होते.
(बिस्मार्क, डिझरायली, मॅडस्टन)
- ३०) पहिल्या महायुद्धाचे प्रारंभवर्ष ----- होते.
(१९१४, १९१३, १९१५)
- ३१) सर्वप्रथम उद्योगप्रधान बनलेले राष्ट्र ----- आहे.
(इंग्लंड, फ्रान्स, जर्मनी)
- ३२) इ.स. १८७१ मध्ये एकीकरण झालेले राष्ट्र ----- आहे.
(जर्मनी, फ्रान्स, स्पेन)
- ३३) १८७२ च्या त्रिसम्राट संघात ----- राष्ट्र नव्हते.
(इंग्लंड, जर्मनी, ऑस्ट्रिया)
- ३४) त्रिमित्र करारात ----- राष्ट्र नव्हते.
(रशिया, जर्मनी, ऑस्ट्रिया)
- ३५) त्रिमित्र संधी गटात ----- या राष्ट्रांचा समावेश नव्हता.
(ऑस्ट्रिया, इंग्लंड, फ्रान्स)
- ३६) १९१९ च्या पॅरिस शांतता परिषदेत ----- राष्ट्र सहभागी नव्हते.
(रशिया, जर्मनी, ऑस्ट्रिया)
- ३७) पॅरिस तहांतर्गत झालेल्या व्हर्सायचा तह ----- राष्ट्राबरोबर करण्यात आला.
(पोलंड, जर्मनी, बेल्जियम)
- ३८) व्हर्साय तहाचा स्वाक्षरी कार्यक्रम ----- येथे पार पडला.
(व्हर्साय, मास्को, न्यूयार्क)
- ३९) व्हर्सायच्या तहानुसार अल्सेस व लोरेनचा प्रदेश ----- कडे सोपविण्यात आला.
(फ्रान्स, इंग्लंड, इटली)

- ४०) राष्ट्रसंघाचे मुख्य केंद्र ----- जागी होते.
(जिनेवा, लंडन, न्यूयॉर्क)
- ४१) ----- राष्ट्राने राष्ट्रसंघाचे सदस्यत्व पत्करले नाही.
(अमेरिका, इंग्लंड, फ्रान्स)
- ४२) राष्ट्रसंघाचे आंतरराष्ट्रीय न्यायालय ----- येथे होते.
(हेग, पॅरिस, टोकियो)
- ४३) १९३१ मध्ये जपानने ----- प्रदेशावर आक्रमण केले.
(मांचूरिया, चीन, कोरिया)
- ४४) १९३३ च्या सुमारास जपानचे चीनवर आक्रमण झाले त्यावेळी चीनचा सत्ताधारी ----- होता.
(चॅंग-काई-शेक, सन-यत्-सेन, माओ-त्से-तुंग)
- ४५) १९३५ मध्ये इटलीने ----- वर आक्रमण केले.
(अॅबिसिनिया, ग्रीस, इजिप्त)
- ४६) रशियन सम्राटाला ----- म्हणत.
(झार, राजा, महाराजा)
- ४७) १९१७ च्या क्रांतीकाळात रशियाचा सम्राट ----- होता.
(निकोलस द्वितीय, निकोलस प्रथम, अलेक्झांडर द्वितीय)
- ४८) 'आई' कांदबरी लिहिणारा रशियन लेखक ----- होय.
(मॅक्सिम गॉर्की, पॅलस्टोव, लेनीन)
- ४९) रशियाच्या औद्योगिककरणास ----- देशाची विशेष मदत झाली.
(फ्रान्स, अमेरिका, इंग्लंड)
- ५०) रशियातील बोल्शेविक पक्षाचा प्रमुख नेता ----- हा होता.
(लेनिन, स्टॅलिन, कार्ल मार्क्स)
- ५१) रशियाचे प्रजासत्ताक ----- वर्षी अस्तित्वात आले.
(१९१४, १९१७, १९१५)